

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
administracije in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejé nan velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " —
za četrt leta . . . 2 " 50

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20
za četrt leta . . . 2 " 10

V Ljubljani na dom pošilja
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolinem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Katoliška stranka na Italijanskem.

Že je minulo 15 let, odkar na Italijanskem rovarška stranka rogovili. Katoličani so rado-
voljno trpeli, in dasi so iz srca obžalovali hude
nasledke lažiliberalizma in željno pričakovali
odrešenja iz framasonskih klešč, jim vendar
nikdar ni prišlo na misel zediniti se in stopiti
na noge proti tej za narod italijanski pogubni
politiki. Skušnja uči, da prebivalci majhnih
državic so navadno najsrečnejši. Ker potreb-
ščine vladine so majhne, tedaj tudi davki niso
presilni. Na Italijanskem bile so zgolj male
državice, preden so Piemontezi skrpali tako
imenovano „zedinjeno Italijo“, in podložniki
teh držav živeli so srečni in zadovoljni, in
so vso politiko prepustili državnikom in vla-
dinim organom, ki so vestno skrbeli za blagor
svojih rojakov. Ko je tedaj nenadoma priropo-
tala revolucija in polastila se krmila državnega
ter katoličane stiskala, kar je le mogla, stranka
katoliška ni vedela, kaj bi začela. Državniki,
ki so prej vodili zadeve politične, ali niso ve-
deli, kam vse to meri, ali pa so se preselili
v vnanje države, ali pa so javnemu življenju
dali slovó, da so odšli sovraštvo novih mo-
gotcev.

Katoliških listov najglavnejša naloga je
tedaj bila nasprotovati pogubljivim načelom
šopirijočega se liberalizma in pojasnovati kri-
vice, ki jih je učinil ali pa še le mislil učiniti
veri, pravu, svobodi in imetju, ter stranko
svojo svariti pred spravo in porazumljenjem s
tem sovražnikom. Omenjeni listi so to svojo
nalogo tako uspešno izvrševali, da so liberalci
vkljub vsem zvijačnostim morali pripoznati, da

velika večina prebivalcev niti v verskem niti
v političnem oziru za nje ne mara. Iz pravnih
pomislekov pa tudi iz oportunitetnih vzrokov
je bila „Unita Cattolica“, najstarejši in med
katoličani italijanskimi najbolj razširjeni list,
razglasila načelo: „Ne voliti in ne voljenim
biti!“ Katoliška stranka je bila enoglasno
sprejela to načelo, ki so ga tudi sv. oče naj-
prvo molčé, pozneje pa kar naravnost potrdili.
Po tem načelu ravnala je ne le pri državnih,
ampak tudi pri občinskih volitvah zlasti po
velikih mestih. Pred tremi leti pa začela se
je širiti misel, da katoličani se morajo zopet
vdeleževati občinskih in državnih volitev, ter
voliti pa tudi voljenim biti, ob enem pa skrbeti,
da ne prelomijo ne svojih verskih ne političnih
dolžnosti.

Prva poskušnja imela je jako slab uspeh,
čemur se pa ni bilo čuditi, ker so katoličani
prej toliko časa roke križem držali in ker so
se nekteri bali, da bi vdeležba pri volitvah ne
dala prilike kakemu malovrednemu političnemu
kompromisu. Lansko leto pa se je prvi kato-
liški kongres v Benetkah odločno izrekel, da
naj se katoličani vdeležujejo srenjskih in dru-
gih političnih volitev, in nasledek je bil, da je
katoliška stranka zmagala v več imenitnih
mestih. Tudi drugi katoliški kongres, ki je bil
nedavno v Florencu, se je izrekel v ravno tem
smislu; in uspeh prihodnjih volitev bode go-
tovo še vgodnejši in vsled tega odvrnjen mar-
sikal liberalen napad na šole, dobrotne vsta-
nove itd.

Ravno ta misel pripravila je nekatere ka-
toličane, da skušajo za svojo stranko osnovati
splošen političen program, katerega poglobitno
načelo bi bilo ne sicer pripoznati postavnosti

sedanjih razmer, vendar pa ozirati se na do-
sedanje dogodke in posluževati se jih v zbolj-
šanje нравnih in socijalnih zadev. Najbolj se
za ta načela poteguje bolonjski katoliški list
„Ancora“, dva druga katoliška lista v severni
pa, namreč „Veneto Catt.“ in milanski „Osser-
vatore Cat.“ menita, da to bi se reklo slovó
dati načelom legitimitéte. Vsled tega se je bil
vnel hud pismeni boj med omenjenimi časniki,
da si je „Ancora“ vedno povdarjala svojo vda-
nost do sv. očeta in pokorščino do vsih nje-
govih določeb; tudi je pripoznala, da papežu
je za prosto izvrševanje najvikše svoje pastir-
ske oblasti potrebna lastna država; kar pa
druge od sedanje vlade vničene državnice za-
deva, po človeško soditi skoro ni upanja,
da bi se kedaj zopet vstanovile. Ta boj je
sedaj potihnil, ker so se vredniki raznoterih
listov pri kongresu florentinskem osebno do-
govorili o vsih navskrižnih točkah, in tudi sv.
oče so o priliki, ko se jim je izročila adresa
kongresna, katoliškim časnikarjem zlasti edi-
nost priporočali. Katoliška stranka italijanska
tedaj vrlo napreduje, kakor katoliške stranke
na Nemškem in Francoskem, in zato je veliko
upanja, da bodo te stranke končno premagale
sedanji lažiliberalizem, ki je države pritiral do
nравnega in gospodarskega propada. Ta pro-
pad se je toliko hitreje dovrševal, ker so bili
liberalci, zapušeni od katoliške, sami svoji ne-
zmožnosti prepušeni, in tako je odtegnjenje
katoličanov namen doseglo.

Turški dolg.

„Za vojsko je treba treh reči: denarja, de-
narja, pa le zopet denarja“. Po tem izreku bi

Puščavnik.

(Dalje.)

„Kje da ste? V tako imenovani puščav-
nikovi koči in tu pred vami stoji tisti, ki ji
je dal ime. Mene poznajo vsi ljudje v okolici
in posebno ob nedeljah se jih zbere dokaj
okoli mene, da jim kaj berem ali pravim.
Smehljate se; čudno se vam morda zdi, kako
se vjema ime puščavnik in moja koča; pa to
ime imam le zaradi tega, ker prebivam v tej
samoti oddaljen od vasi; drugega puščavniškega
nad seboj nimam.“

Zadnje besede bil je govoril z ozirom na
notranjost svoje koče; bila je namreč prav
čedno, da, mestnjansko vredjena; na strani,
kjer so bila vrata, bila je lepo uglajena postelja
s čistim zagrinjalom; na nasprotni strani bila
je velika dolga omara s steklenimi vrati, v
kteri je stalo mnogo bukev, na desno vstopiv-
šemu bila je omara s štirimi predali in mehki
stol z lepo tkanino pokrit, na četrti strani,
kjer so bila okna, stala je miza z več stoli.
Vse je bilo prav okusno narejeno in puščavnik

ni nikakor puščavniško živel, kakor se je precej
zdelo Vojtehu. Tudi soba, v kateri se je bil
preoblekel, je bila čedno opravljena.

„Res, nekako čudno mi je bilo, da se nahaja
v sredini gozda stanovališče tako lepo narejeno.“

Med tem je bilo kuhano in puščavnik mu
poda lep kosček; potem po kratki molitvi reče:

„Le jejte! Dobro vam bo storilo po tej
kopelji! Morda se spotite in potem vam bo
dobro; vsakako pa jutri ostanete pri meni,
da se malo opočijete.“ „Ti pa Matija“, se obrne
proti kmetu, ki je bil poprej bral, sedaj se
pa tudi vsedel molče k mizi, „greš jutri na
Breznik in poveš, kako in kaj se je zgodilo,
da ne bo kdo v skrbi; saj se ne motim, kaj-ne,
vi ste novi gospodar Brezniški.“

„Da, ta sem; pa kako, da vam je to znano?
Ali ste me morda že kje videli? Saj sem še
le tri dni tu v okolici.“

„Takrat, ko ste si pred dvema mesecema
ogledovali grad, videl sem vas po naključbi.“

Po večerji pelje puščavnik Vojteha v drugo
sobo, ter mu pokaže posteljo, kjer bi prenočil,
potem pa odide, vošivši trudnemu gostu lahko
noč in dobro spanje.

Drugi dan bil je Vojteh še slab. Bolelo
ga je še posebno koleno, ktero si je bil prebil
pri padcu, česar pa ni hotel povedati svojemu
gostoljubu, nekaj iz sramote tožiti za tako
malenkost, nekaj pa ker je mislil, da bo samo
kmalo dobro. Ko pa je to povedal, rekel mu
je prijazni posestnik:

„Zakaj mi pač niste sinoči povedali tega?
Jaz vem iz lastne skušnje, da dostikrat taka
malenkost na svojem kraju bolj skeli, ko večja
rana na drugem. Pa na rano bodeva dala ar-
nike, kar vam bo odvzelo nekaj bolečine.“

Tako je puščavnik tudi storil. Ta dan je
bil Vojteh v postelji, in tudi potreben je bil
počitka; ako bi ne bil našel tega varnega za-
vetja, gotovo bi njegovo potovanje po vikarni
noči ne bilo ostalo brez slabih nasledkov. Po
zajutru družega dne peljal ga je njegov go-
stoljub na solnce, ktero je sijalo po zadnjem
viharji prav prijazno in gorko. Tu sta se po-
govarjala o marsičem in Vojteh se je prikupil
puščavniku zaradi razumnosti prav posebno;
razkazoval mu je svoje bukke in povedal mu
več reči o svojem življenju. Tudi puščavnik se
je kmalo priljubil Vojtehu, ki je spoznal, da

udi Turčiji nič ne manjkalo, da bi zadušila upor, ko denarja. Kako pa je na Turškem z denarjem, kaže sledeči pregled denarnih razmer njenih.

Za letom 1854 gre Turčija navzdol. To leto je vzela na posodo 3 milijone sterl. (80 milijonov gold.) v Londonu proti 6%, l. 1855, tedaj leto pozneje, že 5 milijonov (50 mil. gl.) pod poroštvom Angleške in Francoske pri Rotschildu; l. 1858 vnovič 50 mil. goldinarjev; l. 1860 že zopet 101.860 obligacij po 500 frankov proti 6%; l. 1862 400.000 enakih obligacij; l. 1863 300.000 obligacij iste vrste, ravno tako l. 1864 100.000 obligacij. L. 1865 je izposodila si 40 milijonov medjidov, (turški funt, katerih 11 dá blizo 100 gl. srebra), tedaj okoli 370 mil. gl. S tem pa ni nehala še dolgovi delati. Zastavila je bila že skoro vse davke, desetino, dohodke od tobaka in soli, kolekov itd. L. 1865 je vnovič izdala na rudokope, dohodke od ovac v Rumuniji in nekaj davkov v Siriji 300.000 obligacij po 500 frankov, l. 1869 1.111.111 obligacij po 500 frankov. Toda že brž drugo leto je bilo treba zopet denarja, namreč za železnice, ki se je iskal na 1.980.000 železničnih premijskih listov po 400 frankov, ki pa še niso vsi oddani; znesek se je vknjižil na železnice. L. 1871 je na egipčanski tribut bilo na posodo vzeti v Londonu nič manj ko 5.700.000 f. st. (50 mil. gl.), prihodnje leto 11.126.200 f. st. (čez 110 mil. gold.); za to se ni dalo posebnega porošstva, menda, ker ni bilo ničesar več zastaviti. Leto potem pa je otomanska banka zopet posodila 27.777.780 f. st. (čez 270 mil. gold.). Obligacije so se, se ve da, vselej mnogo ceneje spečale, ali vendar je dolg strašno narastel.

V 21 letih je tedaj Turčija 15krat na posodo jemala, l. januarja l. 1874 je znašal konsolidirani turški državni dolg že štiri milijarde, drug državni dolg pa več ko 300 milijonov frankov. Po postavi 20. sept. 1874 je bil denarni minister pooblaščen, na posodo vzeti 1000 milijonov frankov za poplačanje dolgov zadnje vrste. Zdaj znaša turški državni dolg več ko pet milijard, in v angleškem parlamentu so zračunili, da, če Turčija plačuje le obresti in amortizacijo, jej za svoje lastne potrebe ne ostaja več ko 100 milijonov frankov na leto.

je prav vednosten in učen mož; pojasnil mu je več dvomb, ktere je imel Vojteh o različnih rečeh; pripovedoval mu je marsikaj znanstvenega, kar dosedaj še ni bil slišal; kazal mu je bukve v različnih jezicah, od katerih mu je bil znan komaj naslov; znal je govoriti laški, francozki in angleški jezik, bral je klasike in pečal se s slovanskimi narečji. Vojteh je bil vesel, da je zopet našel tako temeljito izobraženega človeka, in privadil se ga je tako, da se je dan, kterega je obljubil ostati v njegovem bivališči, podaljšal v dva, tri in ves teden. Na Brezniku tacih posebnih opravkov ni imel, kateri bi bili zahtevali njegovo pričujočnost; manje reči naročeval je kteremu kmetu, ako je prišel obiskat petdesetletnega puščavnika. Tudi ga je še vedno noga bolela, da je težko hodil in tako se ni dal siliti puščavniku, ki mu je vedno prigovarjal, da naj ostane še nekoliko časa pri njem.

II.

Teden dni je bilo prešlo od one viharne noči, ko je bil Vojteh za trdno sklenil podati se na svoje posestvo; večer pred odhodom se-

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. oktobra.

Avstrijske dežele.

Državni zbor se je včeraj zopet sošel. Le česki in predarelski poslanci ostanejo doma; nemški ustavoverci bodo sicer zopet izrekli, da vsled tega zgubé svoje mandate; a vkljub temu je izostanjanje českih živ protest, ter ta državni zbor ne zastopa narodov avstrijskih.

Hrvatski sabor je 18. t. m. pričel zborovati. Dr. Mikanec je interpeliral o vplivu banovem na kazensko obravnavo proti senjskemu višjemu notarju Gerzaniću, Folnegović pa o oskrbovanju občinskih zakladov. Ban je saboru predložil budget pa načrt urbarijalne postave. Sabor bode zboroval kakih 14 dni in utedne tudi o vstanku hercegovinskem in bosenskem ktero spregovoriti.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča se poroča, da avstrijski kompaniji, ki ste imeli iti v Macarsko, ste šli ena v Imosk, ena pa v Erceg. 17. in 18. t. m. so zopet jadrane memo Dubrovnika 3 turške ladije z vojniki proti Kleku, kjer hočejo izbarkati še 5 turških batalijonov. Lazar Sošica se je z 2000 vstajniki podal v južno Hercegovino, da pomnoži čete Ljubobratića in Pavlovića, ki ste v zadnjih dneh zgubile veliko ljudi. 15. t. m. je bila bitva pri turški trdnjavi Berani, kjer so vstajniki sicer zopet zmagali, pa zgubili 82 mož. Pa tudi Turkov je palo veliko, med njimi 2 majorja.

Iz Imoska se poroča, da se je vzdignila Vinica. 11. t. m. je tam Jurij Filipovič napadel in požgal turško strelnico. 13. so pa Turki prišli vstajnike od dveh strani, pa so bili tepeni. Kristjanom je prišlo v roke 28 konj otvarjenih s soljo. Turki so hoteli lotiti se tudi avstrijske colniške hiše pri Arzanu, pa Dalmatinci so jih zapodili nazaj. Da bi bili avstrijski podložniki prestopili mejo turško kakor poroča „N. fr. Presse“, o tem drugi listi nič ne vedo.

Na Srbskem je politika vsled ženitve knezove nekoliko mirovala, nihče pa še ne ve, kako se bode reč zasukala. Turki vedno pomnožujejo vojno svojo pri Nišu, zato si pa tudi Srbi ne upajo od meje bosenske umakniti svojih 22.000 mož. — Za premembo vstave mislijo neki sklicati narodno skupščino obsto-

ječo iz 500 poslancev. Narod bi dobil več pravic in samoupravo. Predlog ta se je izročil posebnemu odseku.

19. t. m. se je skupščini izročil predlog, da bi se namesto kresijskih uradov in sodnij napravile okrajne sodnije. Vlada je v principu temu pritrdila.

Iz Ivanice se telegrafuje, da je pri Javoru prestopilo srbsko mejo 200 Turkov, ki so požgali več poslopij, nekaj Srbov pomorili, čede pa odgnali čez mejo. Srbi so zaradi tega silno razkačeni in bodo skušali odškodovati se in maščevati.

Nemški cesar je 18. t. m. prišel v Milan in je bil od prebivalcev neki prav navdušeno sprejet.

Bismark je ostal doma, ker so mu zdravniki odsvetovali daljno popotovanje. Namesto njega je državni tajnik Bülow spremil cesarja. V nekterih laških listih je počil glas, da Bismark stopi iz službe, kar pa ni verjetno, verjetnejše je marveč, da si doma glavo beli, kako bi ugnal bavarske ultramontance, ki o Veliki Nemčiji nočejo nič vedeti, ampak se krepko potegujejo za samostalnost bavarsko.

Španska vlada trdovratno taji, da so njeni vojniki ustrelili pruskega podložnika, Alfreda Marzaretia. Pa utajiti tega ne bo mogla. Dopisnik angleškega lista „Times“ je natančno pozvedil in popisal ta umor. Marzorati je bil z 8 tovarši v Lezu v toplicah, kar pride tje z 8 prostovoljci neki Zapatillas (pravo ime mu je Jože Zajigos) ter vse kot vjetnike odpelje seboj v Venasque. Ker je pa tam zvedel, da vojna Dorregarajeva biva komaj pol ure od tam, hotel se je vjetnikov znebiti, da bi laglje pobegnil v hribovje, ter je zapovedal postreliti jih. Tamošnji učitelj je prosil, da bi tega ne storili, ter je ponudil se, da jih hoče varno po skrivnih potih pripeljati k oddelku Delattrovemu, hotel je celo porok biti, da vjetniki ne bodo ušli, pa vse je bilo zastoj, častniki so dali znamenje, da naj se vjeti Karlisti postrele. Ker se je to godilo zvečer in se je Alfonsistom silno mudilo, niso ustreljenih natančneje ogledali, ampak hitro so odnesli pete. 4 med njimi niso bili nič ali le malo ranjeni in so pobegnili v bližnje vasi, potem pa v hribovje. Ravno tako piše tudi brat umorjenega Marzoratija vredništvu berlinske „Germanije“, in pristavlja, da so Karlisti zagledavši Alfonsiste hoteli zbežati, ter so se še le vdali, ko

dela sta s puščavnikom po večerji pri kupici dobrega vina, s kojim je bil oni vedno preskrbljen; popivši kupico vina začne puščavnik:

„Mnogokrat, Vojteh, popraševali ste me, kako sem prišel v ta kraj in ktere so zgodbe mojega prejšnjega življenja. Moje življenje je nekoliko bolj znamenito in nisem pripravljen vsakemu razodeti, od kod sem prišel in na kak način; o tem toraj tudi proti vam nisem govoril, dokler vas nisem natančneje poznal; vi pa ste se mi toliko priljubili v malo dnevih, ktere bivate pri meni, da vam brez upora povem tek svojega življenja. Sicer vas nisem popraševal, od kod da ste vi in kje in kaj so vaši roditelji, ker mislil sem si, da ne bi bilo prav popraševati druge po tem, kar sam nikomur ne povem; da si krajšava zadnji večer in bolj utrdiva prijateljsko vez, pa upam, da mi boste povedali, ko dogotovim jaz svojo pripoved, drage volje kaj iz svojega življenja.“

„Če hočete, začnem jaz“, pravi Vojteh.

„Ne, ni treba; ker sem se ravno pripravil, hočem jaz začeti. Slušajte toraj, kar vam hočem povedati!“

Iz mojih okolišnosti, mojega stanovanja in

mojih rednosti ste že spoznali menda, da nisem bil rojen in izrejen v revščini; v tem se tudi niste zmotili. Moji roditelji bili so izobraženi mestnjani ljubljanski; bili so prav bogati. Moj oče so bili celo iz plemenite rodovine, ker je pa imel stareji brat posestva na deželi, so si bili kupili hišo v Ljubljani in so tam živeli. Ko so bili kacic štirideset let stari, podali so se na Dolenjsko na grad, kterega je bil zapustil materin oče. Jaz sem bil takrat star malo da ne 4 leta; imel sem še starejša brata, pa obadva sta zgodaj umrla, takrat bil sem že edinec svojih staršev; kmalo po prihodu na grad pa mi je bila rojena sestra, ktero so imenovali Ljudmilo. Srečno smo živeli na gradu v družinski slogi, oče so se pečali s kmetijstvom in branjem, mati izrejali so naju in midva rasla sva krepko pod varstvom skrbnih roditeljev. Že kmalo, ko sem nekoliko odrasel, podučevali so me mati v branji in pisanji; pozneje so oče nadaljevali ta del domače izreje; ker sem bil slaboten, me dolgo niso dali v Ljubljano v gimnazijo. Ko se je to zgodilo, sem v temeljitem znanji prekosil vse svoje součence.

(Dalje prih.)

so jim dali besedo, da se jim nič hudege ne bo zgodilo. Tudi Francozi, ki so bili z njimi v v toplicah, so prosili za nje ter izprosili, da niso bili pri tej priči usmrteni. Če španjski poslanec v Berlinu o tej reči nič ne ve, piše „Germania“, in od svoje vlade ne more nič zvedeti, naj se pa obrne do vredništva časnika „Times“, ali pa naj se saj na ta list naroči, če finance španjske to dopuščajo.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 18. oktobra. (Še enkrat o spravi!) Ker se je v „Slovenca“ že precej pisalo o spravi, naj mi bo dovoljeno le še nekoliko spregovoriti o nji. O tem, ali bi bila sprava potrebna in koristna, ni prašanja, samo to moramo pomisliti, ali je mogoča? Prašam Vas vse čitatelje „Slovenca“ in sploh celo slovensko konservativno, ali kakor hočete, klerikalno stranko: Kje smemo mi odjenjati, katero točko svojega programa hočemo izpustiti? Ali smemo reči, da sv. oče niso nezmotljivi, kar je hotel „Narod“ že večkrat imeti? Ali hočemo reči, da vzetje papeževih dežel ni silovit rop zoper vse narodno pravo, ker „Narod“ pravi, da papežu dežele ni treba? Ali se zamoremo zlagati z avstrijskimi verskimi postavami, za katere so Mladoslavenci v državnem zboru glasovali? Ali naj duhovni politiko pustimo, kar bi bilo „Narodu“ tako všeč? Ali bi nove šolske postave kar „en bloc“ sprejeli, ker jih „Narod“ hvali? ko so jih vendar sv. oče v principu zavrgli, in ko mora naše pasivno zadržanje do šole na to iti, da šolske postave same ob sebi pokažejo svojo pogubljenost in nemogočnost? Ali smemo morda vero in cerkev kar na stran pustiti, je ne zagovarjati, ne braniti in le za narodnost se poganjati? To je menda pač slehernemu jasno, kdor hoče videti, da sedaj je v prvi vrsti boj med cerkvijo, braniteljico vere, in puhlim svobodnjaštvom; to Mladoslavenci sami dobro vedo; kje je pač njih „Slovenija“, zavoljo katere so nekdanje naše poslance v deželnem in državnem zboru tako dregali in zmerjali, ker je niso dovolj odločno tirjali! Glejte, zdaj ko imajo svoje privržence v obeh zborih, se nihče ne zmeni zanjo, pač pa so pridno zoper cerkev in vero glasovali, kadar je bilo treba.

Iz tega je razvidno, da mi ne smemo in ne moremo v svojem programu najmanjše reči spremeniti; pač pa lahko to store Mladoslavenci. Ako se oni bojujejo za narodnost — mi se tudi in morda bolj odkritosrčno in bolj požrtvovalno, kakor oni; v tem se zlagamo z njimi, drugod nikjer. Mi imamo v svojem programu narodnost, Mladoslavenci vere ne! Kaj pa je več, vera ali narodnost? Jaz mislim in vsak kristijan z menoj, da vera, in kdor se dandanašnji ne bojuje za njo, je gotovo v nevarnosti jo zgubiti. Poglejmo „Narod“! Čudna je misel, ki jo je g. J. Pajk v svojih zbranih spisih enkrat čudečemu se svetu razodel, da je narodnost nad vero! Kaj bo pač človeku pomagala narodnost po smrti, ako ni po veri živel! Narodnost je sredstvo — vera namen in vse!

Kadar bode mladoslavenska stranka ne le opustila zabavljanje in črnenje duhovstva in cerkve, ampak naravnost se z nami bojevala za največjo svetinjo našega naroda, za vero, takrat smo spravljani, kar mora samo ob sebi priti, če ne prej, pa pozneje. Naša skrb pa mora biti ljudstvu dajati zdrave hrane in ga varovati, da ne zaide na napačna pota liberalizma, ki nam je dovolj škodoval, in zgubljene nazaj pripeljati. Tako bomo za spravo

delali in le tako jo bomo dosegli. Kakor med cerkvijo in liberalizmom ni mogoč „modus vivendi“, tako tudi ne med nami! Quae est societas Christi cum Belial!

Pa naj nikar kdo ne reče, da zagovarjamo s tem zazpor. Nikakor ne! Škodljiv in žalosten je res, ali mi zagovarjamo sami sebe, svoj program, ki se ga moramo držati. Ali zmagati, ali pa častno pasti; zakaj upanje imamo, da bo dobra reč gotovo zmagala, vsaj zmaguje tudi tam na Nemškem in na Bavarskem, kjer je sila še večja in katoličanov manj! Le eno mogočno veliko konservativno stranko hočemo imeti in kdor je za njo, naj bo tudi dovolj delaven in naj bolj pokaže svojo požrtvovalnost, katere je le še premalo pri nas.

Recimo pa, naj bi prišlo do tacega kompromisa med nami, da bi o volitvah zbrali polovico „starih“ in polovico „mladih“ kandidatov (se ve da, ako bi bili Mladoslavenci posebno milostni!), ali bi mi pripustila vest voliti liberalca, da mi potem v deželnem in državnem zboru glasuje zoper cerkev in vero? Sam zoper sebe bi delal!

Pa kaj besedujemo o sporazumljenji sem in tje, ko že „Narodu“ samemu sprava ni več ljuba. Sam sicer ne berem „Naroda“, ali razvidim iz članka v 122 šte. „Slovenca“, da „Narod“ zmeraj eno gode, naj bi delali drug poleg drugega. Čemu se jim podajati, ko se jim samim tako dobro godi, privoščimo jim, se bodo že naveličali. Navdušiti se zamore človek ali pa ves narod le za kako veliko sveto idejo, ne pa za zanikanje vsega pozitivnega in zabavljanja čez osebe. To ni navdušenost, ampak le neka zagrizena jeza in sovraštvo, ki človeka k delovanju spodbuja, ki se pa tudi kmalo skadfi.

Mi se bojujemo za vero in za narodnost, to je naš prapor, naše upanje, naš namen! Zatorej hočemo in moramo zmagati!

Domače novice.

V Ljubljani, 21. oktobra.

(Koncert,) katerega sta napravila v ponedeljek Franjo in Ana Krežma v redutni dvorani, je bil res kaj posebnega za Ljubljano. Občinstva se je bilo le malo, a z muzikalčnih krogov zbralo; vzrok temu je nekoliko gledišče, ki se je ob isti uri pričelo, več pa še to, da koncert ni bil naznanjen po slovenskih časnikih, kateri so prepozno zvedeli o njem, „Tagblattu“ in „Laibacherici“ pa ljubljansko občinstvo premalo verjame. Nekoliko je tudi občinstvo naše nezaupno postalo, ker je bilo zadnji čas po raznih muzikalnih sleparjih in širokoustnežih na led speljano. Denarni vspeh po vsem tem ni bil sijajen, tem sijajniši pa dejanski vspeh. Že po prvi točki je bilo občinstvo, ki se je skonca bolj mrzlo držalo, navdušeno do burnega ploska, ki je po vsaki točki le burnejši postajal. In to je znamenit vspeh tem bolj, če se pomisli, da je mladi trinajstletni umetnik kazal svoje muzikalne zmožnosti pred jako kritičnim občinstvom, čegar uho in muzikalni razum vsak glas prerešetata, predno ga spustita v sé. Kar smo že zadnjič rekli, ni preveč, — premalo je. Mladeneč je v kljub otročjih let že popolen umetnik, učenika mu ne bo iskati drugje, ko v samem sebi: spretnost na instrumentu in um za umetno glasbo mu bosta edina kazala pot do više popolnosti, do umetniške slave, katera mu po vsem, kar smo slišali, ne more oditi, če bo ostal na začeti poti. Gosli so v njegovih rokah pravi arzenal različnih glasov, katere lok zdaj mirno in polagoma, zdaj burno in divje, zdaj naglo ko hudournik spušča in vabi na dan. Posebno v burnih pasajah se

kaže tisti nagli čut slovanskega značaja, ki nenadoma z divjo močjo prodere enak stoku stiskanega orjaka, ki kviško sili. — Nježna sestra mladega umetnika mu je pomagala k sijajnemu vspehu s točnim in umnim spremljevanjem na glasoviru, pa se je v igri na dveh glasovirih kazala tudi sama kot bodoča umetnica. Obema lepa prihodnost. O včerajšnjem koncertu prihodnjič.

(Nulla dies sine linea.) „Ni ga tedna brez konfiskacije kacega slovenskega lista — smo si mislili, ko so v torek prišli zopet c. k. policaji v tiskarnico in pobrali „Slovenca“. Komisar je rekel, da državnemu pravdniku, oziroma gosp. Ahčinu, ki še ni šel v pokoj, dopis „Z Dolenjskega“, v katerem smo povedali, da bo učitelj iz Starega trga pri Poljanah, gosp. Stanonik, imel pred sodnijo v Novem mestu obravnavo zaradi dogodbe pri volitvah za kupčijsko zbornico, — ni bil po volji, češ, da je nevaren za javni red ali za kaj drugega; natančnejega ne vemo. Ves dopis obsega vse z vsem 13¹/₄ vrste, in zavoljo tega so nam policaji vse iztise pobrali. Izdali smo potem drug „popravljeni“ natis. Se ve, da smo tudi zoper to konfiskacijo vložili pritožbo, kajti z ono razsodbo, katero bomo gotovo v „Laib. Ztg.“ brali, ne bomo nikakor potolaženi.

(V vodo padel) je včeraj dopoldne tik železnega mosta mlad fant; rešil ga je nek delavec z drogom, kar je bilo tem težje, ker je voda ravno zdaj nenavadno velika. Bi pač dobro in potrebno bilo, da bi bili kakor drugje — tudi pri nas ob Ljubljanici privezani čolni za rabo v enakih primerljajih.

(Iz seje deželnega odbora 16. okt.) Gosp. deželni glavar poroča iz svojega popotovanja na Dunaji zaradi Dolenske železnice, dostavlja, da časa, kdaj pride ta železnica na vrsto, mu v ministerskih krogih niso mogli povedati, ali zagotavljali so mu, da se na napravo te železnice ne bode pozabilo. O subvenciji iz državnega zaklada za napravo kmetijske šole na Dolenskem gospod deželni glavar sporoča, da hoče ministerstvo še nekterih pojasnil glede stroškov za vzdrževanje te šole, predno določi za nje državno podporo. — Zaradi kupa Krisperjevega posestva „Thiergarten“ se sklenejo končne izvršilne določbe, — Za preskušnjo učencev na deželni vino- in sadjarski šoli na Slapu se določi dan 27. oktobra, h kateri pošlje deželni odbor svojega zastopnika. — C. kr. deželnemu šolskemu svetu se na dotična dopisa odgovori, da naj se po sklepih zadevnih krajin šolskih svetov učiteljska služba v Dolu da učitelju Vizjaku, učiteljska služba v Škocijanu pa učitelju Alojziju Kušarju. Z ozirom na razloge poročila vodstva deželne gozdarske šole v Šneperku je deželni odbor sklenil, da ta šola preneha. Izpraznjenih 6 štipendij za uboge sirote je deželni odbor podelil Janezu Likarju, Henriku Bizjaku, Jozefi Skedl-ovi, Emilu Rebiču in Jakobu Šlekovcu.

Razne reči.

— Graška višja sodnija je 16. t. m. tiste vseučilišnike, ki so zaradi neke resolucije o rogoviljenju proti Don Alfonsu od okrajne sodnije obsojeni na 2 in 3 dni zapore, za nekrive spoznala.

— Iz Bizavika pod Ljubljano se nam piše: Prihodnjo nedeljo 24. t. m. bomo imeli tu veliko slovesnost, ker pridejo stolni gosp. dekan z več duhovni naš veliki oltar blagoslovit. Ta oltar je prav krasno izdelal Primož Sever, mizar in podobar v Ljubljani.

— Iz Trsta se nam piše: Letina gledé bržanke kakor tudi drugih pridelkov je obilna.

Prodaja se pa bržanka po 5 do 6 gld. veder, izvrstna po 7 gld.

— Vstanova za kranjske plemene gospice z 210 gl. na leto je razpisana. Prosilke morajo biti najmanj 15 let stare iz deželskega plemstva kranjskega, ali pa viteškega stanu, sirote ali pa prav revnih staršev in lepega obnašanja. Tudi smejo prositi za njo sirote, ali pa revne hčere takih, ki so saj 10 let služili kot deželni svetovalci ali pa višji častniki. Prošnje z nravnim, ubožnim in revnim listom se oddajajo do konca meseca oktobra pri deželni vladi kranjski.

Gospodarske reči.

O banki „Sloveniji.“

(Konec.)

Drugače pri nas. Več delničarjev ni bilo v stanu doplačati onih 15% na delnice, po teh in drugih, posebno ker so jih še prvotni nasprotniki banke podpihovali, širila se je nezaupnost do banke, po kateri je banka še več trpela, ko po zgubi neplačanega doplačila na skoro tretjino delnic. Zaupanje pa je glavni steber, na katerem slone zavarovalni zavodi, brez tega so jim zvezane roke in noge. Da bi bilo zaupanje do banke splošno, gotovo bi bilo prišlo po doplačilih na delnice več gotovine v blagajnico in vodstvo rešeno bi bilo vednih zadreg, v katerih je ne po svoji krivdi, ki jih je po prejšnjem vodstvu podedovalo. Imelo bi bilo v rokah lep znesek 40.680 gld., ki bi bil vplačan na 1356 delnic, ž njim bi se bila dala že trdno podpreti omahovajoča banka. Tako se zavoljo nezaupnosti delničarjev ni dosegel namen, kateri se je nameraval po sklepu doplačanja na delnice, in vodstvo je ostalo v stiskah in zadregah.

Toda vkljub nikakor veselim razmeram sedanje domoljubnega duha navzeto vodstvo ni obupalo, marveč lotilo se težavnega dela in vestno storilo vse, kar se je v tako težavnih in žalostnih razmerah storiti dalo. Število uradnikov, katerih je bilo prej pri glavnem vodstvu v Ljubljani 32, se je znižalo na 18; s tem so se izdatno znižali stroški in administracija, ki je bila prej takó draga, zdaj jako malo stane. Prav tako se je odpravilo več podružnic, pri katerih je bilo v službi veliko jako dobro plačanih, vrh tega pa še provizijo (odstotke od zavarovalnine) prejemajočih ljudi. Pustile so se le še tri glavne pridružnice (zastopništva), namreč v Pragi, na Dunaji in v Brnu, pa tudi tam se je število uradnikov znižalo, zdaj so povsod le še taki, ki dobivajo zmerno gotovo plačo, vrh tega pa provizije od tega, kar narede za banko; čim več hočejo zaslužiti si, tem marljivejše morajo delati, zato jih provizija le spodbuja k delu, kar je društvu le na korist. Agenti, t. j. popotovalci, ki nabirajo zavarovance, dobivajo povsod le provizijo, gotove plače ne. S tem si je prihranilo društvo le v enem letu (1874) samo pri plači uradnikov nič manj ko 21.834 gld. 55 kr., kolikor je l. 1873 zanj več potrosilo. Letos bo pri tem prihranjenih še 5000 gld. več. Tedaj bodo letos banko le uradniki za 27.000 gold. manj stali, ko od začetka. To je gotovo lep znesek.

Ali ne samo stroške delovanja je sedanje vodstvo znižalo, — skrbi tudi za to, da se dohodki povikšajo. Prej se je rabila vsa hiša, ki je bankina lastnina, edino le za uradne prostore, ki so bili prav zapravljivo s hišnim orodjem preskrbljeni. Sedanje vodstvo se je stisnilo, kolikor mogoče, ostali prostori se dajo v najem. Isto se je zgodilo

pri podružnicah, kjer so se popustili veliki in dragi prostori ter obdržali le neobhodno potrebni.

Zgodilo se je toraj vse, kar previdnost, dobra volja in pošteno prizadevanje zamore, da bi se rešil propada zavod, ki zamore deželi veliko hasniti, če se vsestransko dovolj podpira. Ako se tedaj po enako stanovitnem ravnanji posreči spodkopati nezaupnost, ki se je žalibog! — le preveč razširila in vkoreninila, in če ne zadene banke nenadoma preveč takih nesreč, katerih nihče ne more kriv biti n. pr. velikih požarov, — se sme po vsi pravici pričakovati, da bo banka „Slovenija“ v ne predolgem času srečno premagala vse sedanje težave in se lepo razvila. Na poti je, da le ne opeša. Ta nada je popolnoma opravljena, to je razvideti iz tega, da zdaj ima dobiti le od agentov znesek 100.000 gld. presega joč. Da jej dozdej ni še došel, tega zopet vodstvo nikakor ni krivo, ampak večidel žalostni časi, ker povsod denarja manjka, tako da zavarovanci ne morejo redno plačevati zavarovalnine.

Vse to kaže, da banka nikakor ni na tako slabih nogah, kakor so to nasprotniki njeni, domači in tuji, razkričali. Zato naj bi zginila tista nezaupnost, ki se je zdaj še drži kakor glina podplata. Kakor smo že rekli, je v nji zastavljen tudi dober del narodne časti in ponosnosti. Vsakemu, ki je na svojo domovino ponosen, mora tedaj vse lezeče biti na zavodu, vstanovljenem z domačimi močmi, z domačim denarjem, ki je tedaj lep del narodnega blaga. Ohraniti se more in povzdigniti do prave narodu pristojne stopinje pa le, če ima dosti opraviti t. j. če se ljudje pridno zavarujejo. Dozdej je vkljub slabšemu stanju vsak zavarovanec, če ga je zadela nesreča, dobil naglo in obilno odškodnino, ako mu je šla. In čeravno banka ni v tako dobrem stanu, kakor bi bilo želeli, sme vendar vsak, ki zavaruje sebe ali premoženje, pohoštvo svojo, biti popolnoma brez skrbi. Če bi tudi banka propadla — česar se pa zdaj še nikakor ni bati, — bi škoda zadela le delničarje, nikakor pa ne zavarovanih.

Pot je zdaj banki gladka, odstranjene so zapreke, ki so jo prej ovirale v delovanju, vse je pometeno. Če občinstvo naše potisne voz in ga potiska, mora iti naprej. Tedaj zaupanje, zaupanje, kličimo. Vsak domoljub naj ne le sam zavaruje sebe in svoje pohoštvo pri „Sloveniji“, ampak naj prigovarja tudi druge k temu. Če se bo to zgodilo, če bo zaupanje ljudi banki pod rame seglo, potem ni dvoma, da se bo ne le ohranila, ampak povzdignila se na tisto stopinjo, na kateri ima biti zavod, katerega je osnovalo in oživilo domoljubje, kteremu so bili botri najveljavniši možje naroda našega. Bog daj, da bi naši ljudje sprevideli svojo korist in da nam je naroden zavarovalen zavod potreben!

Milodari za ercegovske in bosniške rodbine.

Iz Šentvida pri Ljubljani nabrala gospodična Lucinka Kraljičeva: Č. g. župnik Anton Potočnik 1 gl., g. A. S. 1 gl., Janez Sever iz Vižmarjev 1 gl., Anton Belec 1 gl., Miha Kraljič 1 gl., Ivanka Zakotnik 1 gl., Lenčika Cirman 1 gl., neimenovana 2 gl., Manica Jenko 60 kr., Ivan Jovan 50 kr., neimenovana 1 gl. 50 kr., J. Grošel iz Vižmarjev 30 kr., J. Grošel iz Guncelj 30., Lovrenc Vodnik 30 kr., Andrej Golar 15 kr., neimenovan 40 kr., več skupaj 1 gl., Jože Šušteršič 50 kr., Gilly 30 kr. Iz Ljubljane J. Sturm 30 kr. Skupaj 15 gl.

15 kr. Prejšnji izkazi 2393 gl. 14 kr., skupaj 2408 gl. 29 kr.

Gospodična Marija Finkova paket šarpije. Odbor potrjuje sprejem s prisrčno zahvalo in prosi še milodarov.

Ljubljanski podpiralni odbor:

J. N. Horak,
predsednik.

Vaso Petričič,
denarničar.

Listnica opravištev.

Č. g. V. L. kapl. v V. Vse prav; nič zmote.
Č. g. St. S. posestn. v Č. Prejeli.
Č. g. L. C. župn. v K. Smo pri Bl. prašali, pa je vse plačano, tedaj mora kaka druga pomota biti.
Č. g. J. K. župn. v P. Se li niste zmotili ter naročnine preveč poslali?
Č. g. A. P. duh. v H. Prosimo še za zadnje četrtletje.
Č. g. A. P. župn. v L. p. Nam zadostuje nakaznica z denarjem; je še po listnici naznanovati, ni potrebno.

Umrli so:

16. okt. Franc Smerekar, delavec, 23 l., za oslavljenjem.
17. okt. Terezija Tillmetz, vdova želez. vradnika, 62 l., za omehčanjem možganov; Evgenia Rebič, notarjeva hči, 20 l., za sušico na čevih.
18. okt. Tomaž Ramovž, delovec, 58 l., za rakom.

Eksekutivne dražbe.

23. okt. 3. Jože Jaklič-evo iz Vidma (4450 gl.) v Laščah. — 3. Marija Skrl-ovo iz Krušic (716 gl.) v Ložu. — 3. Jan. Obajdin-ovo (200 gl.) v Kranji. — 3. Jak. Lušino-vo iz Gostec (617 gl.) v Loku. — 3. Jan. Obajdin-ovo (200 gl.) v Kranji. — 2. Jan. Ponikvar-jevo iz Predstuge (1030 gl.) v Luščah. — 2. Mart. Turšič-evo iz Laz (2375 gl.) na Vrhniki. — 2. A. Zabec-evo (2005 gl.). — 2. Jan. Majerčič-evo iz Šentmihela (2295 gl.). — 2. Mih. Zimšič-evo iz Studenca (2858 gl.), vse v Senožečah. —
24. okt. 3. Jak. Malenšek-ovo iz Malin (3165 gl.) v Metliki. —
25. okt. 3. Jernej Lipovc-evo iz Bohinega polja v Ložu. — 3. Andr. Vernig-ovo v Ljubljani.

Telegrafične denarne cene 20. oktobra.

Papirna renta 69.85 — Srebrna renta 74. — — 1860letno državno posojilo 111. — — Bankine akcije 928 — Kreditne akcije 204.60 — London 112.95 — Srebro 103.15. — Ces. kr. cekini 5.38. — 20Napoleon 9.05.

Jos. Svoboda,

lekarničar „pri zlatem orlu“,

tik železnega mosta v Ljubljani,

priporoča toliko priljubljena salicilna zdravila, ki so
1. Salicilna voda za izplakovanje ust pri grlobolenji (difteritis). (74—5)
2. Salicilni zobni prah za snajenje zob. Izmed vseh do zdaj znanih prahov najboljši.
3. Salicilna umivalna voda zoper vse kožne izpušaje.
4. Salicilna štupa zoper neprijetno potenje nog.

Zobni zdravnik (79—1)

dr. Tanzer,

učenik zobozdravstva

na vseučilišči v Gradcu,
ordinira v Ljubljani pri „Slonu“
v zobozdravstvu in zobni tehniki.

Vsi p. n. pacienti se opominjajo, naj se oglašijo brž v začetku, da se morejo kolikor mogoče brez bolečin delati priprave in da ne bo proti koncu prevelike gnječe.

Njegove c. k. privilegirane priprave za zobe: antiseptična voda za zob, zobna štupa in zobna pasta se dobivajo pri njem, pa tudi v Ljubljani pri trgovcu z dišavami g. Mahru in lekarničarji Biršicu, v Loku pri g. Fabijani-ju in Marinšku, po lekarnicah v Kranji, Kamniku in v Trstu v Sandrini-jevi lekarni.

Ostane samo do konca oktobra v Ljubljani.